

RC Monitor

zpravodajský čtrnáctideník

ROČNÍK VI., ČÍSLO 14

23. červenec 2009

neprodejné

Z OBSAHU

Nová encyklika *Caritas in veritate*, str. 5

Komentáře k nové encyklice, str. 6 – 10

Propaganda proti životu se vrací, str. 11

Zdravý selský rozum, str. 13

Tradice Otců

Z promluv svatého biskupa
Řehoře Naziánského
[kolem 330–390]

Blahoslavení milosrdní, praví Písmo, neboť oni dojdou milosrdenství. Mezi blahoslavenstvími nepatří milosrdenství v žádném případě mezi poslední. Neboť šťasten, kdo ujme se slabých a nutných. A jinde: Blaze tomu, kdo rád dá i půjčí. A na jiném místě: Spravedlivý se vždycky slituje a potřebným půjčí. Chopme se rychle toho požehnání, ať je vidět, že jsme pochopili, a budme k druhým dobří!

Ani noc ať nepřerušuje konání tvého milosrdenství. *Neříkej: Teď jdi, pak přijď, až zítra ti dám.* Nechť nic nevstupuje mezi předsevzetí a dobrý skutek. Konání dobra je to jediné, co nesnese odkladu.

Lámej svůj chléb hladovému, popřej pohostinství bloudícím ubožákům. A dělej to rád a s ochotou. Bylo přece řečeno: *Kdo prokazuje milosrdenství, ať to činí s radostí.* Milost dobrého skutku se ti zdvojnásobí, vykonáš-li jej ochotně a rychle. Kdežto nabízí-li někdo něco nerad nebo z donucení, není to milé ani pěkné.

A tak se musíme radovat, a ne rmoutit, kdykoliv prokazujeme dobrodiní. Bylo řečeno: *Přestaneš-li utlačovat, ukazovat prstem, to znamená lakotně a malicherně zkoumat nebo otálet a reptat, co se stane? Něco velikého a obdivuhodného! Jaká a jak veliká odměna tě za to čeká! Tehdy vyrazí tvé světlo jak zora, tvá jízva se brzy zacelí. A kdo by netoužil po světle a uzdravení?*

Prokazujme tedy milosrdenství, aby nás Pán, až jednou odtud odejdeme, přijal do věčných příbytků.

Caritas in veritate

Nový pohled na sociální učení Církve

Pro všechny „křesťany“, kteří odmítají důraz na ochranu života jako nadbytečný, protože křesťan se má soustředit na ty „skutečné sociální problémy“, přichází nová encyklika Benedikta XVI. v nejvyšší čas. Tak jako péče o přírodu, patří totiž i ochrana lidského života k principům správného řešení sociálních problémů.

Papež opakovaně zdůrazňuje, že je to právě neúcta k lidskému životu, která vede k destrukci životního prostředí. Ekologie totiž musí být lidská, humánní, aby docílila skutečné ochrany životního prostředí jako celku. „Je rozporné,“ říká se v encyklice, „chtít na budoucí generaci, aby chránila životní prostředí, když jim náš vzdělávací systém a zákony nepomáhají vážit si sebe

samých.“ Cesta k pravé službě životnímu prostředí spočívá především v respektu k lidské osobě, k člověku.

Papež píše, že láska a pravda není jen povoláním jednotlivců, ale i celého lidského společenství. Proto mají být národy protagonisty, ne obětmi globalizace, tak aby celá globalizace byla vedena láskou a pravdou. „Čím je společnost globalizovanější, tím více nás činí sousedy, ale nečiní z nás ještě bratry.“

Každý krok, který děláme pro rozvoj národů, musí v sobě zahrnovat respekt k lidskému životu, který je také rozhodujícím měřítkem pokroku, říká papež. Jinak bude naše úsilí jen sociálním inženýrstvím, které problémy spíše vytváří, než by je řešilo.

Podle materiálu PRI zpracovala –mf–

Foto: media.super.cz

ZPRÁVY

Program papežské návštěvy v České republice

Foto: www.navstevapapeze.cz

Papež odletí z římského letiště Ciampino v 9.20 v sobotu 26. září. V Praze přistane o dvě hodiny později. Ve 12.30 navštíví kostel Panny Marie Vítězné, kde

uctí sošku pražského Jezulátka. Odpoledne se sejde s prezidentem republiky a v 5 hodin s vládními představiteli a s členy diplomatického sboru. V 6 hodin se zúčastní nešpor v katedrále svatého Víta, kde osloví kněze, řeholníky, seminariisty a představitel laických hnutí.

V neděli 27. září ráno odletí do Brna, kde bude sloužit mši svatou a pomodlí se polední Anděl Páně na místním letišti. Pak se vrátí do Prahy, kde se v 5.15 sejde s ekumenickými představiteli a v 6 hodin osloví členy akademické komunity na Pražském hradě.

V pondělí ráno se přesune do Staré Boleslavi, kde bude v 9.45 sloužit mši svatou k počtě svatého Václava. Pak poobědvá s českými biskupy a v 5.45 odletí ze starého ruzyňského letiště zpět do Říma.

Další informace o papežově návštěvě lze nalézt na oficiálních internetových stránkách www.navstevapapeze.cz.

VIS

Velehradská pouť 2009

V neděli 5. července 2009 se na Velehradě sloužila poutní mše svatá na počest svatých Cyrila a Metoděje. Hlavním celebrantem byl kardinál Jozef Tomko. Ten v úvodu kázání připomněl pouť roku 1985, která předznamenala pád komunismu. Jádrem kázání byla úvaha o povaze víry: kardinál řekl, že víra

je duší kultury, jež se vtěluje do jazyka i myšlení lidí. Křesťanství je souhrnem hodnot jako pro jednotlivce, tak pro společnost. Proto je třeba křesťanskou kulturu hájit.

Pouti se zúčastnilo přes 30.000 lidí z našich i sousedních zemí.

RC

Církev pomáhá dětským vojákům

Radhika Coomaraswamy, představitelka generálního sekretáře OSN pro děti a ozbrojené konflikty, poděkovala ve Vatikánu papeži Benediktovi za „obrovskou a dobrou práci“, kterou v této oblasti dělá Církev. Pomocí své rozsáhlé sítě, řekla Coomaraswamy, řeší Církev problém vzděláváním a „včasným varováním“, jež pomáhá předem chránit děti před únosy.

Až čtvrt milionu dětí bylo odvléčeno ze svých domovů, aby zabýjely své souse-

dy, někdy i členy svých rodin. Děje se to na Pobřeží slonoviny, v Súdánu, v Čadu, v Kolumbii, v Kongu a v Myanmaru. Děti jsou cvičeny v používání zbraní, pokládání min a výbušnin, pracují jako kurýři a strážci.

O ty, jimž se podaří přežít a uprchnout, se starají náboženské komunity, zvláště Církev, jež jim poskytuje jídlo, přístřeší, rehabilitaci a reintegraci.

Zenit

Obamova návštěva u Benedikta XVI.

Při návštěvě amerického prezidenta ve Vatikánu se probírala i témata, jimiž se zabývalo setkání G8 v italské Aquile. Rozhovor trval 40 minut a byli mu přítomni státní sekretář Bertone a sekretář pro vztahy se státy Mamberti.

Vedle otázky právního pokroku národů šlo v rozhovoru také o „obranu a podporu života a právo na námitku svědomí“. Papež svému hostu věnoval exemplář instrukce *Dignitatis personae*, v níž se vysvětlují některé bioetické otázky. Obama obdržel i exemplář encykliky *Caritas in veritate*.

Kathnet

Obama v OSN za potratovou politiku

Nová Obamova vláda opět prosazuje v OSN „sexuální a reprodukční zdravotní služby“. Agenda propotratových služeb rozdělila delegáty Evropské unie: oddělila se Malta, Polsko a Irsko. K novému postoji USA se naopak připojily Belgie, Holandsko, Švýcarsko, Švédsko, Dánsko, Finsko, Francie, Estonsko a Británie.

Jednání pokračují příští týden a návrh deklarace bude přijat na ministerské úrovni při setkání v Ženevě.

c-fam

Štěpení anglikánské církve pokračuje

Po založení „Anglikánské církve severní Ameriky“, jež stojí v opozici k oficiální episkopální církvi, připravují i angličtí anglikáni vlastní svaz. Pět anglikánských biskupů ohlásilo založení konzervativního anglikánského společenství na 6. červenec. Konzervativci chtějí, aby v jejich církvi opět platilo Písmo svaté a příkaz misie.

Kathnet

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz. Máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem, můžete se zaregistrovat na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

ZPRÁVY

Ecclesiae unitatem

Benedikt XVI. novým motu proprio *Ecclesiae unitatem* („Jednota církve“) provedl restrukturalizaci papežské komise *Ecclesia Dei*, která má na starosti jednání s tradicionalistickým Bratrstvem sv. Pia X. Tu založil Jan Pavel II. 2. 7. 1988, tedy krátce poté, co arcibiskup Marcel Lefebvre udělil 30. 6. 1988 čtyřem kněžím nedovoleně biskupské svěcení.

Benedikt XVI. v novém listě připomíná předložení motu proprio *Summorum pontificum* o rozšíření možnosti používání misálu z roku 1962 a lednové rozhodnutí o snění exkomunikace ze čtyř nedovoleně vysvěcených biskupů, aby odstranil překážky otevřeného dialogu a „pozval biskupy i celé Bratrstvo sv. Pia X. k návratu do plné jednoty Církve“.

Protože ještě nebyly vyřešeny otázky dogmatického charakteru, rozhodl se Be-

nedikt XVI. po jedenadvaceti letech existence převést komisi pod Kongregaci pro nauku víry. V dokumentu ustanovuje Benedikt XVI., že předsedou komise *Ecclesia Dei* bude předseda Kongregace pro nauku víry. Tím je v současné době kardinál William Joseph Levada. Za druhé, že komise má vlastního sekretáře a členy. A za třetí, že předseda a sekretář budou hlavními záležitostmi a otázkami doktrinního charakteru předkládat ke studiu a zkoumání Kongregaci pro nauku víry.

Benedikt XVI. také při této příležitosti poděkoval dosavadnímu předsedovi komise, osmdesátiletému kardinálu Daríovi Castrillón Hoyosovi, za jeho službu a kromě nového předsedy kardinála Levady jmenoval nového sekretáře mons. Guido Pozzo.

RaVat

Islám v Německu rovnoprávný s křesťanstvím?

Realita muslimské přítomnosti v západním světě stále neúprosněji vystupuje do popředí veřejného, v současnosti i politického a v poslední době i do legislativního života. Diplomatickým předznamenáním tohoto procesu otevření bran Západu islámu byl projev amerického prezidenta Obamy na půdě Káhirské islámské univerzity. Tuto neděli na téže univerzitě mluvil spolkový ministr vnitra Schäuble. Stejně jako Obama i ně-

mecký ministr nepřijel bez historického poselství. Rovněž Německo nezůstane pozadu a na nejvyšší úrovni – politicky i legislativně – se otevře islámu: „Muslimové v Německu mají nárok na stejná práva, neboť naše země je světonázorově indiferentní a všem zaručuje náboženskou svobodu,“ vyhlásil Schäuble na jedné z nejuznávanějších univerzit celého islámského světa.

dw-world.de

Tragická situace Moldávie

Dne 13. července přinesla TV stanice *Rai Uno* v rámci pořadů o migraci a nových formách otroctví reportáž z Moldávie. Obyvatelé, chránění anonymitou, vypovídají, že mladí odcházejí ze země a zanechávají za sebou děti a staré lidi. Podle slov jednoho z moldavských obyvatel jsou zdejší lidé la-

peni v „pastech, jež vynalezli plánovači finančních zločinů“. Jde o obchodníky s drogami, obchodníky se sexem a obchodníky se smrtí. Filmaři natočili opuštěné domy, kolem nichž se potlouká hrstka starých lidí a opuštěných dětí.

Fides

Kongo potřebuje 12 milionů dolarů

Mezinárodní Charita chce získat 12 milionů dolarů pro základní péči o 400.000 uprchlíků, zejména obětí násilného. V zemi se nachází 1,3 milionů bezdomovců, kteří potřebují jídlo, ubytování a lékařskou péči. Stejný počet dětí

trpí podvýživou. Charita je zvláště znepokojena situací žen a dětí. Válka dosud neskončila. Státisíce lidí ztratily domov při posledních střetech mezi milicemi a vládou.

Zenit

Charita pro postižené povodněmi

Na sbírkovém kontě Charity ČR určeném na pomoc obětem povodní (číslo účtu: 22770022/0800 u České spořitelny, variabilní symbol: 906), které bylo vyhlášeno 25. června 2009, se k 4. červenci 2009 sešlo 2 999 526 Kč.

Z vybrané částky již 400 000 Kč putovalo Charitám v Ostravě, Olomouci a Českým Budějovicím na nákup pomůcek pro úklid, nářadí, stavebních pomůcek, dezinfekce apod. V každé z těchto Charit působí koordinátor povodňové pomoci. „Vybrané prostředky jsou použity v současné době na akutní fázi pomoci, do budoucna budeme dlouhodobě pomáhat při obnově zničených obydlí a to především lidem v sociální tísní,“ říká ředitel Charity ČR Oldřich Haičman.

Obcím, které zasáhla velká voda, pomůže také interaktivní charitativní sbírka konaná během Dnů dobré vůle na Velehradě ve dnech 4. a 5. července. Přispět lze zasláním DMS VELEHRAD na číslo 87777. Výtěžek pak bude rozdělen rovným dílem mezi čtyři neziskové organizace.

Charita

Tarsus: kostel svatého Pavla zůstane otevřen

Kostel svatého Pavla v tureckém Tarsu, který byl dosud používán jako muzeum, zůstane i po skončení svatopavelského roku otevřen. Řekl to apoštolský vikář Anatólie, biskup Luigi Padovese.

Turecká vláda povolila jeho otevření původně jen pro jubilejní rok svatého Pavla. Nyní povolení prodloužila. Další prodloužení je v kompetenci místních úřadů.

Během jubilejního roku navštívilo Tarsus 416 poutnických skupin ze 30 zemí.

Kostel svatého Pavla byl roku 1943 zabaven tureckým státem. Teď je poprvé zaručeno, že křesťané mohou i po skončení jubilejního roku putovat do Tarsu a v kostele svatého Pavla se modlit a konat bohoslužby.

Biskup Padovese žádá evropské křesťany, aby vyvíjeli tlak na větší náboženskou svobodu v Turecku.

Kathnet

NOVÁ ENCYKLIKA *CARITAS IN VERITATE*

Benedikt XVI. podepisuje svoji třetí encykliku

Foto: www.zimbio.com

Nová encyklika *Caritas in veritate*

Globalizace lhostejnosti anebo solidární humanizace

Na tiskové konferenci ve vatikánské Aule Jana Pavla II. byla dne 7. července 2009 představena nová encyklika papeže Benedikta XVI.

Caritas in veritate („Láska v pravdě“). Svatý otec ji podepsal o slavnosti svatých Petra a Pavla 29. 6. 2009. Rozpracovává v ní základy sociálního učení Církve a reaguje na aktuální problémy doby, především globální hospodářskou krizi.

Dlouho očekávaná encyklika Benedikta XVI. nese název *Caritas in veritate* – láska v pravdě. Nebylo by však od věci přeložit tento název výrazem pravdivá láska. Přesně tu totiž, podle papeže Benedikta, potřebuje dnešní stále komplikovanější a komplikující se svět. V souvislosti se 40. výročím vydání encykliky „Rozvoj národů“ tak dostává prostor opět sociální tematika. Církevní magisterium dává přednost výrazu „rozvoj národů“ či „rozvoj člověka“ namísto „pokrok“ bez bliž-

šího určení. Benedikt XVI. přejímá vizi svých předchůdců Pavla VI. a Jana Pavla II. a velkolepými tahy načrtává duchovní dimenze toho, co může při nedostatku víry vypadat jako velký chaos, ze kterého jen někteří a jenom materiálně profitují. Globalizace, o níž v této encyklice mluví Benedikt XVI., je podávána jako jeden z „divů“ (srov. č. 77), nad nímž lze žasnout a nechávat se tak obdarovat radostí z Božího plánu, k jehož realizaci je zvána každá lidská osoba i lidstvo jako celek.

Oběti, nebo protagonisté globalizace?

Papež konstatuje, že ve srovnání se situací před čtyřiceti lety došlo k dalekosáhlým a nepředvídatelným posunům v rozvoji, které dnes opisujeme slovem globalizace. Za její charakteristický rys označuje „omezení svrchovanosti veřejné, státní moci“ ve prospěch „mezinárodního ekonomicko-obchodního a finančního prostředí“ a proto vybízí k přehodnocení role států směrem k citelnější účasti občanů na věcech veřejných (srov. č. 24). Benedikt XVI. proto opakuje myšlenku Jana XXIII. a tvrdí, že je naléhavě třeba „světové politické autority“ (č. 67), která by dbala o globální obecné dobro.

„Nemáme být obětí globalizace, ale jejími protagonisty,“ píše (č. 42). Neexis-

NOVÁ ENCYKLIKA *CARITAS IN VERITATE*

tuje však žádný její univerzálně platný recept (srov. č. 47). Globalizace „představuje velké těžkosti a velká nebezpečí“, jež lze překonat – čteme v encyklice – „dokážeme-li vzít na vědomí antropologickou a etickou duši, jež z hloubi pohání samotnou globalizaci k cílům solidární humanizace“ (č. 42). A orientačním kritériem tohoto integrálního rozvoje je „hnací síla lásky v pravdě“ (č. 77).

Nebezpečí absolutizace techniky

Největší nebezpečí stávajícího dějinného okamžiku spatřuje Petruš nástupce v absolutizaci techniky. Právě technicistní mentalita totiž hrozí zaujmout roli prométheovské (č. 68) globální ideologie (srov. č. 70) tím, že „klade rovnítko mezi to, co je pravdivé, a to, co je proveditelné“ (č. 70) anebo jinými slovy této encykliky: člověku hrozí, že se uzavře do horizontu racionality technického vytváření, která brání rozpoznat smysl a hodnotu čehokoliv, co nelze vyrobit či uskutečnit (srov. 74). V tomto ohledu stojí lidstvo na rozhraní nezbytného rozhodnutí mezi dvěma typy racionality: „rozumem otevřeným k transcendenci a rozumem do sebe uzavřeným“ (č. 74).

Potřeba sepětí rozumu a víry

Povážlivým aspektem moderního technicistického ducha je také psychologický redukcionismus, (srov. 76) který „vyprazdňuje niternost člověka“, „způsobuje hluboké nepochopení duchovního života“ a narušuje „vědomí ontologické soudržnosti lidské duše v hloubce, kterou znají svatí“ (č. 76). V takovémto kulturním horizontu, čteme v encyklice, je pak „svědomí voláno jen k tomu, aby vzalo na vědomí pouhou technickou možnost“ (č. 74). Výsledkem toho je, že „mnozí

Pro své těsné spojení s pravdou může být láska považována za autentický výraz lidství a za prvek základní důležitosti v lidských vztazích, včetně těch, které mají veřejnou povahu. Pouze v pravdě láska zazáří a dá se autenticky žít (č. 3).

jsou dnes připraveni pohoršovat se nad okrajovými záležitostmi a zdají se tolerovat neslýchané nespravedlnosti. Chudí celého světa klepou na brány blahobytu, ale bohatý svět riskuje, že neuslyší klepání na svou bránu, protože svědomí je dnes neschopné rozpoznat to, co je lidské“ (č. 75). „Před těmito dramatickými problémy si lidský rozum a křesťanská víra vzájemně pomáhají. Pouze spolu zachrání člověka,“ říká Benedikt XVI. a pokračuje: „Rozum bez víry, přitahován pouhým technickým konáním, je odsouzen ztratit se v iluzi vlastní všemožnosti. Víra bez rozumu riskuje, že se ocití konkrétnímu životu lidí“ (č. 74)

Problematika rozvojové pomoci

Kromě velkolepého výkladu filosofických a teologických rozměrů globalizace vyslovuje se tento dokument církevního magisteria také s nebývalou otevřeností k mnoha konkrétním problémům, např. k rozvojové pomoci poskytované blíže nejmenovanými mezinárodními organizacemi a rozhodně odmítá „zatahování sexuality, považované za pouhý zdroj rozkoše, do politiky násilného plánování rodičovství“ (č. 44). S přímostí, která nemá obdoby, poukazuje papež na to, že někdy „chudí slouží k tomu, aby drželi při životě přebujelý byrokratické organizace, které si ponechávají pro vlastní udržení příliš vysoké procento zdrojů, jež by měly být určeny na rozvoj“ (č. 47). Poukazuje proto na potřebu transparentnosti, aby dárci a veřejné mínění byli informováni o obsahu rozvojové pomoci a přesných výdajích těchto institucí (srov. č. 47).

Na druhé straně encyklika vyslovuje jednoznačnou podporu různým konkrétním aktivitám, usilujícím o pravdivý rozvoj člověka a národů v lásce, např. tzv. mikrofinancování a mikrokredity. Velký důraz klade Benedikt XVI. na lidská práva, ale zároveň také na povinnosti, vyplývající z téhož základu. Těto problematice věnuje dokonce celou kapitolu.

Otázka náboženské svobody

Stranou neponechává prakticky žádnou problematiku, která je dnes mediálně živá, a to nejenom v otřepaných mediálních souvislostech, ale v působivém

Foto: web.mit.edu

Disponibilita pro Boha otvírá disponibilitu pro bratry

vzájemném propojení: ekologie, politika, bioetika, média, ekonomika, energetika, teologie. Papež poukazuje na pozitivní roli různých náboženství a kultur v procesu globalizace, ale podotýká, že je zapotřebí „rozlišovat mezi jejich přínosem“ (č. 55). Náboženská svoboda neznamená, že všechna náboženství jsou si rovna; je třeba rozlišovat mezi přínosy kultur a náboženství, což náleží především těm, kdo vykonávají politickou moc (srov. č. 55). „Kritériem pro hodnocení kultur a náboženství je »celý člověk a všichni lidé«. A křesťanství v sobě takové kritérium má.“ (č. 55)

Život jako solidární a radostné poslání

V závěru encykliky to Benedikt XVI. shrnuje i těmito slovy: „Největší silou ve službách rozvoje je křesťanský humanismus, který oživuje lásku (*caritas*), nechává se vést pravdou a přijímá jedno i druhé jako trvalý dar Boží. Disponibilita pro Boha otvírá disponibilitu pro bratry, vstříc životu chápanému jako solidární a radostné poslání. A naopak, ideologická uzavřenost vůči Bohu a ateismus lhostejnosti, které zapomínají na Stvořitele, představují riziko opomíjení také lidských hodnot a znamenají dnes jednu z největších překážek rozvoje“ (č. 78).

RaVat
(mezititulky redakce)

Oficiální překlad encykliky vydá Karmelitánské nakladatelství během prázdnin. Pracovní překlad je už teď k dispozici na internetových stránkách Vatikánského rozhlasu.

KOMENTÁŘE K NOVÉ ENCYKLIKE

Papež aktualizuje sociální učení Církve

Sociální otázka je otázkou antropologickou

Technika ve službách člověka, nebo člověk v zajetí techniky?

V dokumentu *Caritas in veritate* pojednává Benedikt XVI. o velkých otázkách této doby: o ekonomické krizi a životním prostředí, globalizaci a solidaritě, o práci a komunikacích, o právech a povinnostech občanů planety a jejich vlád... Především však mapuje situaci, do níž pak vpisuje sociální nauku katolické církve.

Beze Slova není lásky

V úvodu papež do sociálního učení Církve vnáší jakýsi osobní tón. K lásce jako tradičnímu pilíři sociální doktríny připojuje pilíř pravdy. Protože „bez pravdy sklouzne láska do sentimentalismu. Stane se prázdnou skořápkou s možností libovolné náplně.“

„V pravdě láska odráží osobní a současně veřejnou dimenzi víry v biblického Boha, který je zároveň »Agapé« a »Logos«: Láska (*caritas*) a Pravda, Láska (*amor*) a Slovo.“ Církev nenabízí technická řešení a „nijak se nechce vměšovat do politiky států“. Má však ve všech dobách i okolnostech plnit poslání pravdy pro společnost odpovídající člověku, jeho důstojnosti a jeho povolání.

Tváří v tvář krizi – důvěra

I když je rozvoj pozitivním faktorem, který vytahuje národy z bídy a emancipuje je, je zatížen nerovnováhou a dramatickými problémy, jak vidíme v situaci dnešní krize. Problémů je celá řada: zhoubné dopady, které má na reálnou ekonomiku špatně užitá finanční aktivita, obrovské migrační proudy a další. Pro Benedikta XVI. je krize příležitostí k rozvaze; povzbudí lidi k tomu, aby vypracovávali nové projekty. Papež tedy vidí situaci spíše optikou důvěry než rezignace – důvěry, jež dokáže čelit těžkostem této chvíle. [...]

Podle Benedikta XVI. předpokládá rozvoj určitý pohled na člověka. Absolutizace techniky se nejsilněji projevuje manipulací lidského života.

Ekonomie potřebuje etiku

Jsou porušována elementární, základní práva velké části lidstva, píše papež. Právo na život, právo na rodinu, právo na solidaritu. Respekt k těmto právům

má přitom blahodárný dopad na ekonomický plán: ekonomie obecně potřebuje etiku. Jde také o právo na spravedlivé využívání přírodních zdrojů. Zde vidíme papežův zájem na ekologii. Encyklika navrhuje několik směrů: jde například o regulaci využívání neobnovitelných zdrojů, o solidaritu lidí z bohatých zemí.

Světová autorita

Tato kapitola vlastně interpeluje odpovědné politiky hlavních ekonomických mocností, kteří se sešli v Aquile na setkání G8. Rozvoj národů závisí podle papeže na uznání faktu, že tvoříme jedinou rodinu. A solidární rodinu. Vyspělé státy by měly obětovat podstatnou část svého hrubého domácího produktu na rozvoj, rozvíjet odpovědnou turistiku, postupovat humánně vůči migraci a rozvíjet spolupráci výchozích a cílových zemí.

Solidarita práce, posílení mezinárodních odborových organizací znamená výchovu spotřebitelů: nakupování není jen hospodářským, ale také morálním aktem.

Lidská rodina potřebuje také jakousi minimální organizaci. Podle Benedikta XVI. je třeba reformovat OSN i celou architekturu mezinárodní ekonomiky a finančnictví.

Sociální otázka je otázkou antropologickou

Podle Benedikta XVI. předpokládá rozvoj určitý pohled na člověka. Absolutizace techniky se nejsilněji projevuje manipulací lidského života. „Jak nás může překvapovat lhostejnost vůči degradaci lidí, když tato lhostejnost charakterizuje náš samotný postoj vůči hranici mezi tím, co je lidské, a co ne?“

Závěrem papež opakuje tvrzení, jež je mu zvláště drahé: humanismus, který vylučuje Boha, je nelidský humanismus. Rozvoj potřebuje zejména křesťany s jejich rukama vztaženými k Bohu.

*Isabelle de Gaulmyn a Michel Kubler
Převzato z deníku La Croix, redakčně
kráceno. Z francouzštiny přeložila –mf–*

KOMENTÁŘE K NOVÉ ENCYKLIKE

Pravdivý pohled na otázku práva

Nová encyklika spojuje práva s povinnostmi

P. James V. Schall, SJ

V řadě ohledů lze říci, že nic není pro katolické sociální myšlení destruktivnější než právě nekritické používání pojmu „práv“.

Nová sociální encyklika *Caritas in veritate* zapadá do trvalé snahy Církve formulovat základy lidského života. Nemluví o věčném životě, ale o našem časném životě viděném ve světle věčného života. Neupřednostňujeme jeden před druhým, ale chápeme je v jejich vlastní pravdě jako propojené.

I když encyklika opakuje mnohé z toho, co bylo řečeno v předchozích encyklikách *Deus caritas est* a *Spe salvi*, nelze tento dokument skutečně pochopit bez hluboké analýzy moderní ideologie, i toho, co se nachází v předchozích encyklikách o lásce a o naději.

Ve *Spe salvi* papež říká, že politiku nelze zaměňovat s eschatologií. Myslíme-li, že náš politický život má transcendentní charakter, ztrácíme správnou dimenzi obojího. V současné encyklice Benedikt XVI. v zásadě říká, co můžeme a máme dělat v tomto světě jakožto v aréne činů, jež formují naši duši.

Vztah lásky a pravdy

Príznačný je už název: *Caritas in veritate*. Ze tří rovin lásky – *philia*, *eros*, *agapé* – není žádná bezpečná, pokud neodpovídá pravdě věcí, pravdivosti předmětu lásky. Tak jako nemůžeme milovat něco, co není hodno lásky, nemůžeme milovat něco, o čem nevíme, co to je. Oddělení pravdy od lásky ve jménu lásky nebo „laskavosti“ je charakteristikou naší doby. Láska, jak bylo řečeno, překrývá množství hříchů. V moderní době je ovšem zcela vylučuje, protože součástí lásky není pravda. „Láska staví dvě obce,“ jak řekl Augustin – velmi odlišné obce.

Především je třeba poznamenat, že tato encyklika vidí vše na metafyzickém a teologickém pozadí.

Mluví se o spravedlnosti a ještě více o „daru“. Sama naše existence je „dar“. Nestvořili jsme se sami; ani nás Bůh nepotřeboval stvořit jako doplnění sebe sama.

Encyklika, jež do určité míry čerpá z Aristotelových myšlenek o přátelství a dobré vůli, je si vědoma, že potřebujeme, ba očekává se od nás něco víc než prostě „práva“ a „povinnosti“. Odedávna jsou křesťané kritizováni, že se natolik zajímají o příští svět, že nemají čas na tento svět. Encyklika ukazuje, že opak je pravdou. Jenom tehdy, když pohlédneme k příštímu světu, jednáme správně a ušlechtilé v tomto světě.

Nová reflexe pojmu rozvoje

Encyklika je také reflexí listu Pavla VI. *Populorum progressio*, napsaného před 40 lety. Benedikt znovu promýšlí pojem „rozvoje“, což je slovo, jež se vztahuje ke starému aristotelickému pojmu osvojování návyků (u Aristotela: *dokonalost, výborná dovednost není čin, ale návyk* – pozn. překl.). Benedikt XVI. se řídí zásadou přejímat z modernity vše, co je dobré a obhajitelné, ale současně upozorňovat na její problémy. Je myslitelem přirozeného zákona.

Na druhé straně vždycky vychází z toho, kde právě jsme. Ať mluví o obcho-

du, o financích, o turistice, o politických strukturách, o chudobě ve světě nebo o ekonomice, vždycky vychází z toho, co lidé už ve svém veřejném životě vykonali, a co je založeno na tom, co jim bylo dáno v přirozenosti. Katolické sociální myšlení není utopické, i když trvá na tom, že věci mohou a mají být lepší.

Dvojznačnost pojmu práv

Zvláště potěšující je způsob, jak se papež nakonec vyrovnává s dvojznačností moderní politické filosofie pokud jde o pojem „práv“. V řadě ohledů lze říci, že nic není pro katolické sociální myšlení destruktivnější než právě nekritické používání pojmu „práv“. Benedikt nás nabádá, abychom nejprve začali „povinnostmi“. Slovo „práva“ můžeme používat, ale jen za předpokladu, že má pevný kontext a neznamená to, co znamená v moderní filosofii: cokoli chceme nebo si „dáme do zákona“.

Když dojde na věc, je *Caritas in veritate* jednoznačná: to, co má být lidumilné a pomáhající (*caritabilis*), musí být pravdivé.

P. James V. Schall, SJ
z angličtiny přeložila –mf–

Páter Schall je profesorem politické filosofie na georgetownské univerzitě a autorem řady knih.

Svoboda není bezbřehou libovůlí

Foto: www.cpinternet.com

KOMENTÁŘE K NOVÉ ENCYKLICE

Caritas in veritate a rodinná mzda

Encyklika je dvojznačná v klíčovém bodě

Novou papežovu encykliku komentuje také Allan C. Carlson, prezident Howardova centra pro rodinu, náboženství a společnost a redaktor časopisu *Family in America*. Všimá si především otázek týkajících se povahy katolické rodiny a křesťansko-demokratického obrazu mateřství.

Tisk obsáhle referuje o tom, že *Caritas in veritate* zastává kritický postoj k dnešnímu globálnímu kapitalismu. V jedné věci je však papežský list dvojznačný, pokud jde o trvalý princip katolické sociální spravedlnosti: o princip „rodinné mzdy“, který vychází z různosti sociální a ekonomické úlohy mužů a žen.

Pohled encykliky *Rerum novarum*

V encyklice *Rerum novarum* papeže Lva XIII. z roku 1891 se říká: „Je nejposvátnějším přirozeným zákonem, že otec rodiny zaopatřuje své potomstvo všemi nezbytnostmi života.“ Matky jsou „zaměřeny svou přirozeností na práci doma /.../, vzdělávání dětí a blaho rodi-

ny“. Dále papež Lev zdůrazňuje princip všech smluv mezi zaměstnavateli a pracovníky, podle něhož mzda musí být „dostatečně velká, aby umožnila pracovníkovi se náležitě postarat o sebe, o svou ženu a své děti“.

Allan C. Carlson

Benedikt XVI., jak se zdá, tiše přijal, že rodina se dvěma živiteli resp. se dvěma kariérami je novou sociální a ekonomickou normou. Takže se prostě uznává dnešní realita.

KOMENTÁŘE K NOVÉ ENCYKLIKE

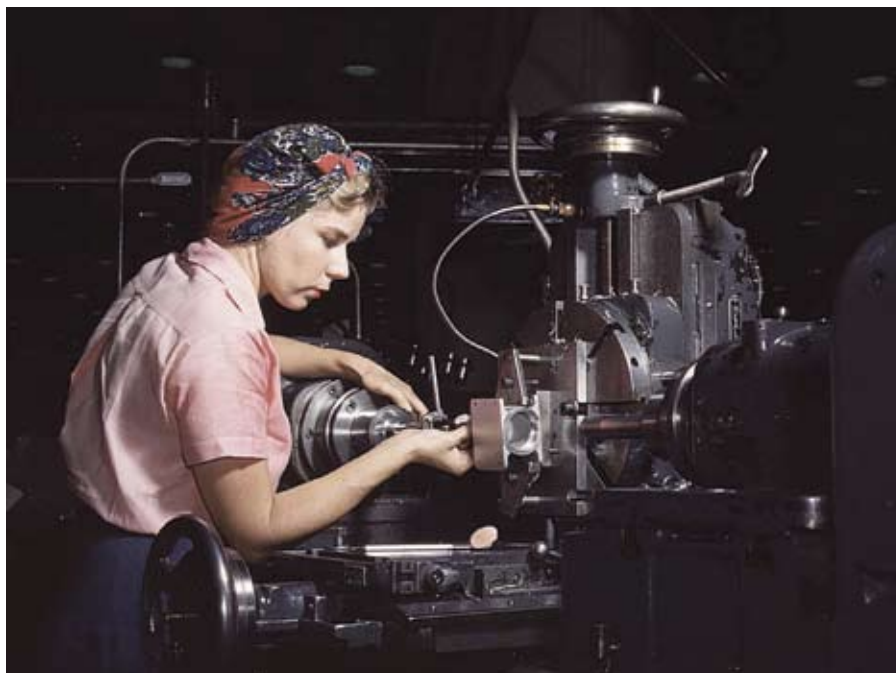
Pohled encykliky *Quadragesimo anno*

V encyklice *Quadragesimo anno* z roku 1931 papež označuje za „neúnosné zneužití /.../, jež je třeba za každou cenu odstranit“, když jsou matky nuceny nízkou mzdou svých mužů pracovat mimo domov a tak zanedbávat svou přirozenou odpovědnost „zejména ve výchově dětí“. Pius XI. dodal, že „je třeba vyvinout maximální úsilí“, aby se zajistilo, „že otcové rodin budou dostávat dost velkou mzdu na to, aby adekvátně zajistili potřeby svých rodin“. Papež chválil ty, kdo se „moudře a náležitě snaží různými cestami přizpůsobit plat za práci břemenu rodiny“.

Pohled Jana Pavla II. *Laborem exercens* a *Familiaris consortio*

Papež Jan Pavel II. se v encyklice *Laborem exercens* z roku 1981 vyhnul přímé diskusi o komplementární úloze mužů a žen, a místo o spravedlivé mzdě pro dospělé odpovědné za rodinu mluví o platu, „který postačí pro založení a náležitě udržování rodiny“. Tato encyklika však chválí sociální politiku, jež přijímá taková opatření, aby se matky mohly věnovat výlučně svým dětem.

A v apoštolské konstituci *Familiaris consortio*, vydané rovněž v roce 1981, Jan Pavel II. jasně řekl, že „společnost musí být strukturována tak, aby manželky a matky nebyly v praxi nuceny pracovat mimo domov a tak aby jejich

rodiny mohly žít a prosperovat důstojným způsobem, i když se na celý úvazek věnují své rodině“.

V rozvinutém světě se ženské zaměstnání prostě předpokládá. V pokrokovém pohledu je matka pečující o domov v nejlepším případě antikvární kuriozitou.

Pohled encykliky *Caritas in veritate*

Naopak *Caritas in veritate*, jak se zdá, předpokládá, že matky budou zaměstnány (odst. 63). Není tu ani zmínka o zvláštní práci žen doma, ale uznává se „právo na spravedlivou mzdu a na osobní jistotu pracovníka a jeho/její rodinu“. Když se mluví o náležité povaze práce, popisuje ji Benedikt XVI. jako „práci, která je svobodně zvolena, která efektivně spojuje pracovníky, muže i ženy, s rozvojem jejich komunity; práci, která umožňuje pracovníkovi, aby byl respektován a nebyl diskriminován; práci, která umožňuje rodinám, aby uspokojily své potřeby a poskytly vzdělání dětem, aniž by děti samy byly nuceny pracovat“. Dřívější papežové by poslední větu doplnili o výraz „a matky“.

Postavení mateřství v dnešní době

Benedikt XVI., jak se zdá, tiše přijal, že rodina se dvěma živiteli resp. se dvěma kariérami je novou sociální a ekonomickou normou.

Takže se prostě uznává dnešní realita. V rozvinutém světě od šedesátých let prolomil kapitalistický hlad po práci dospělých žen ty právní a kulturní bariéry, jež vytvořilo předchozích 100 let na ochranu matek a domova. V rozvinutém světě se ženské zaměstnání prostě předpokládá. V pokrokovém pohledu je matka pečující o domov v nejlepším případě antikvární kuriozitou.

Ale tento posun klade znepokojivé otázky co do povahy katolické rodiny. Byl bohatý koncept komplementarity – mužů a žen rovných co do důstojnosti, ale rozdílných co do funkce – oslaben? Ustoupil křesťansko-demokratický obraz matek na plný úvazek švédskému modelu genderové rovnosti na pracovišti?

Benedikt XVI. mluví na mnoha jiných místech o důstojnosti mateřství, ale mlčení této jeho encykliky o rodinných rolích je dvojznačné: a tato dvojznačnost může podrýt samotnou instituci, kterou se papež snaží usilovně chránit. Doufejme, že příští encyklika tuto otázku vyjasní.

Allan C. Carlson
z angličtiny přeložila –mf–

KOMENTÁŘE K NOVÉ ENCYKLIKE

V čem je *Caritas in veritate* nová

Arcibiskup Giampaolo Crepaldi, sekretář Papežské rady *Iustitia et Pax*

Foto: www.ciudadnueva.com

Na tiskové konferenci, jež prezentovala novou encykliku, řekl arcibiskup Crepaldi, že „ekonomika a práce, rodina a komunita, i přirozený zákon do nás vlitý a stvořený před námi a pro nás, je třeba vidět jako výzvu, protože sociální učení Církve chápe rozvoj jako „povolání, jež předpokládá solidaritu jako přijetí odpovědnosti za obecné dobro“.

Arcibiskup zdůraznil, že je to poprvé, kdy je v sociální encyklice výslovně a jasně formulováno právo na život a na náboženskou svobodu ve vztahu k rozvoji.

„Plození a sexualita, potrat a eutanázie, manipulace s lidskou identitou a eugenická selekce jsou označeny za sociální problémy prvořadě důležitosti, jež – chápány v logice pouhé produkce – deformují sociální citlivost, podřívají smysl pro zákon, rozkládají rodinu a ztěžují přijetí slabých,“ řekl arcibiskup.

Podle něho encyklika tvrdí, že už dále není možné „uplatňovat rozvojové programy založené na pouhé ekonomice výroby, jež nemají systematicky zabudován ohled na důstojnost ženy, na plození, na rodinu a na právo nenarozených“.

Upozornil také na další nový rys encykliky, kterým je důraz na ochranu životního prostředí. Poznamenal však, že

tato záležitost „by měla být osvobozena od jistých ideologických zátěží, jež jsou vlastní mnoha verzím ekologie a v nichž se zanedbává nejvyšší důstojnost lidské osoby a přirozenost se chápe jen v materialistickém smyslu, jako něco náhodného nebo potřebného“.

„Je zde riziko,“ řekl arcibiskup, „že výlučně technická mentalita zredukuje vše na pouhý výkon a spojí se s nihilistickou a relativistickou kulturou.“ Charakterizoval novou encykliku jako velký kulturní návrh ve službě autentickému rozvoji, který podněcuje využití zdrojů, jež nejsou pouze ekonomické, ale také nemateriální a kulturní a v nichž jde o přístupy a rozhodnutí.

V tomto kontextu, řekl arcibiskup, vyžaduje novou lidskou perspektivu, kterou může dát pouze Bůh, jenž je pravda a láska.

Zenit

z angličtiny přeložila –mf–

Objev ve vatikánské Pavlově kapli

Restaurátoři míní, že našli na fresce Michelangelův autoportrét

Restaurátoři Pavlovy kaple ve Vatikánu se domnívají, že při opravách Michelangelových rozměrných fresek odhalili dosud neznámý malířův autoportrét. Umělcovu tvář by mohla mít jedna z postav v davu na obraze Ukřižování svatého Petra. Podle agentury AP to dne 2. července 2009 uvedl šéf vatikánských restaurátorů Maurizio De Luca.

Fresky v papežově soukromé vatikánské kapli, která není přístupná veřejnosti, se opravovaly pět let. Restaurátorské práce nyní skončily a stály kolem 3,2 milionu eur (asi 82 milionů korun). Papež Benedikt XVI. se chystá kapli slavnostně otevřít v sobotu 4. července.

Pavlova kaple – v Itálii zvaná *Cappella Paolina* – byla postavena v letech 1537 až 1540. Nechal ji vybudovat papež Pa-

vel III. V letech 1542 až 1550 ji dvěma obrovskými freskami, na nichž je ukřižování svatého Petra a Pavlovo obrácení, vyzdobil Michelangelo. Dokončil je ve věku 75 let. Byly to poslední nástěnné malby, které v životě vytvořil.

Restaurátoři jsou nyní přesvědčeni o tom, že jeden z jezdců na fresce o Petrově ukřižování má Michelangelovu tvář. „Autoportrét je jeden ze tří rytířů v levém horním rohu fresky v modrém turbanu. Jeho vzezření je velmi podobné jiným známým Michelangelovým portrétům,“ uvedl De Luca. Ocenil, že i výjevy těsně u stropu ve velké vzdálenosti od očí diváků umělec namaloval do nejmenších detailů.

Má se za to, že Michelangelo se zvěčnil také v Sixtinské kapli. Svou podobu tu

Foto: Wikipedia

dal svatému Bartoloměji. Malířovy portréty vytvořili i další umělci.

Za fresky z Pavlovy kaple si geniální umělec ve své době vysloužil kritiku. Vydila nahota postav i to, že svatý Petr neměl nehty. Byly mu domalovány až později. Svatý Pavel měl prý zase tvář příliš starého muže.

Čtk

ZE ŽIVOTA SPOLEČNOSTI

Foto: img.ella.centrum.cz

Propaganda proti lidskému životu se vrací

Komentář ke zprávě parlamentní skupiny britského parlamentu

Steven W. Mosher, prezident Institutu pro výzkum populace (PRI – *Population Research Institute*) se kriticky vyjadřuje ke zprávě parlamentní skupiny britského parlamentu, která se zabývá otázkami populačního růstu a rozvojových cílů tisíciletí.

Mosher vyvrací nepravdivá tvrzení a hodnocení komise a ukazuje, kde leží skutečné jádro zkoumaných problémů. Na vině je především neúcta k lidskému životu a omezování svobody v oblasti kontroly porodnosti.

Politicky motivované panely jen zřídka přinesou dobré vědecké výsledky, a zpráva „Parlamentní skupiny pro populaci, rozvoj a reprodukční zdraví“ v britském parlamentě není výjimkou. Zpráva s názvem „Návrat faktoru populačního růstu: Jeho vliv na rozvojové cíle tisíciletí“ je mišmašem zdůvodnění, proč mají mocní tohoto světa i nadále předpisovat bezmocným jejich plodnost. Ilu-

struje to obrázek, který časopis *Science* připojil ke shrnutí této zprávy: snímek hladového afrického dítěte, který má patrně podpořit stanovisko autorů zprávy: už je tu trochu moc Afričanů.

Porušování lidských práv při plánování rodin

Jelikož jsem se právě vrátil z Číny, nadzvedla mne opatrná formulace au-

torů článku v *Science*, že v minulosti „některé politické iniciativy v Asii zahrnovaly donucovací prvky“. Rád bych ohlásil, že na jihu provincie Hebei (podle očitých svědků, s nimiž jsem hovořil), byly shromážděny stovky těhotných žen a donuceny k potratu smrtící injekcí. Je příznačné, že autoři v minulosti tleskali čínské politice jednoho dítěte a tak projeví svou zaujatost pro státní programy „plánování rodiny“ i – což je totéž – své hluboké opovržení vůči univerzálně uznávanému právu rodičů určovat počet dětí a odstupy mezi nimi.

Členům britské parlamentní skupiny se zřejmě zdá, že programy plánování rodiny v rozvojových zemích „jsou zcela dobrovolné“, ale mohu vás ujistit, že to neplatí ani v Asii, ani v Africe, ani

ZE ŽIVOTA SPOLEČNOSTI

v Latinské Americe. Náš PRI (Institut populačního výzkumu) dokumentoval ve 40 zemích vážná porušení lidských práv v rámci toho, co by se správně mělo nazývat „programy populační kontroly“. Aby prosadili svůj názor, poukazují autoři na přehledy, podle nichž je zde „nesplněná potřeba antikoncepce“, ale nástroje těchto přehledů, na něž jsem poukázal jinde, jsou falešné. Jsou určeny a interpretovány tak, aby dokázaly to, co by se teprve mělo objektivně zkoumat.

Vztah plodnosti a dětské úmrtnosti

Přesto mě potěšilo, že autoři jsou zjevně znepokojeni celosvětově klesající porodností, jež by mohla citelně omezit rozsah jejich kontrolních opatření, především v subsaharské Africe. Který jiný kontinent by mohl zdůvodnit jejich zásahy? Rozvinutý svět umírá. Jižní Amerika se blíží úrovni prosté reprodukce a i Asie za posledních dvacet let dramaticky zredukovala svou porodnost. Robustní porodnost už existuje jen v Africe.

Nejde o – jak mnozí předpokládají – bezhlavé plození. Spíše je to důsledek stále vysoké novorozenecké a dětské úmrtnosti na tomto kontinentu. Jestliže víte, že se jedno nebo více vašich dětí nedožije dospělosti, je prozíravé mít dětí víc. Kdokoli má zájem na snížení plod-

nosti v Africe, měl by zaměřit svou energii na snížení této úmrtnosti. Důsledky pro plodnost se dostaví.

Raději chléb než antikoncepci

Britští zákonodárci tvrdí, že bude těžké dosáhnout Rozvojových cílů tisíciletí (MDG) bez „podstatného navýšení“ výdajů na populační kontrolu. Ale jejich zdůvodnění jsou zkršená, ba násilná. Hned to vysvětlím.

Tito lidé tvrdí, že je „takřka nemožné“ dosáhnout MDG v odstranění krajní chudoby a hladu bez populační kontroly. Nepřijde nikomu divné, že snaha vyhladit chudobu a hlad zahrnuje i vyhlazení chudých a hladových? Ti potřebují chleba, a my jim dáváme antikoncepci. Oni žádají o pomoc proti malárii a HIV/AIDS, a my je sterilizujeme.

I když se programy populační kontroly obecně omlouvají pomocí chudým a utlačeným, jsou v pozadí jiná, méně propagovaná zdůvodnění. Podívejme se na tvrzení Populačního fondu OSN, jež autoři citují: „Mezi rokem 2000 a 2015 vstoupí do plodného věku 1.5 miliardy mužů a žen mezi 20 a 24 lety. Jestliže nenajdou práci, způsobí to politickou nestabilitu.“ Tento pocit připomíná neslavné memorandum Národní bezpečnosti, jež v roce 1974 tvrdilo, že vysoká

porodnost vede ke komunistickým povstáním. Tak se populační kontrola stala zbraní studené války. Tvrdí autoři nynější studie zcela vážně, že populační kontrolou snížíme nezaměstnanost? A čím zájmům slouží?

Vzdělání všem, ale lidštěji než kontrolou porodnosti

Jako asi každý, i já tleskám požadavku MDG na základní vzdělání pro všechny, tedy pro hochy i pro děvčata. Ale toho lze docílit lidštěji než snižováním porodnosti. Konec konců, hlavní obětí programů populační kontroly jsou nenarozené a novorozené holčičky, jež jsou v obrovských počtech potráceny nebo odkládány, aby se zajistilo bezpečné narození jejich kulturně preferovaným bratrům. Také si všimněme, že autoři vidí základní vzdělání především jako způsob, jak bránit dívkám ve sňatku a mateřství. A to je velmi zúžený pohled na lidský potenciál.

Vnucená kontrola plodnosti neznamená větší svobodu

Dalším „cílem tisíciletí“ je „prosazování rovnosti pohlaví a svobody rozhodování pro ženy“, jehož se podle autorů dosáhne plánováním rodiny. Nenahlížím, jakou svobodu rozhodování dají ženám programy kontroly porodnosti financované ze zahraničí. Ty z nich daleko spíše dělají rozmnožovací stroje, jež je třeba zastavit. Náš PRI provedl v několika afrických zemích průzkumy, jež ukazují, že i když si ženy přejí mnoho forem zdravotní péče, „reprodukční zdraví“ k nim nepatří. Mají-li se ženy svobodně rozhodovat a být zdravotně uvědomělé, pomozte jejich zdraví i zdraví jejich rodin tím, že jim poskytnete antibiotika, vitaminové doplňky, tablety proti malárii atd.

Steven W. Mosher

Nepřijde nikomu divné, že snaha vyhladit chudobu a hlad zahrnuje i vyhlazení chudých a hladových? Chudí potřebují chleba, a my jim dáváme antikoncepci. Žádají o pomoc proti malárii a HIV/AIDS, a my je sterilizujeme.

ZE ŽIVOTA SPOLEČNOSTI

Raději zdravotní péči a výživu než omezování plodnosti

Nikdo nepopírá důležitost snížení dětské úmrtnosti, což je další cíl MDG. Lze ho dobře dosáhnout základní zdravotní péčí a rozumnou výživou. Místo toho nás autoři chtějí vést klikatou a nepřímou cestou a „snižovat dětskou úmrtnost [...] prodlužováním období mezi porody“. I kdyby bylo pravda, že „asi milionu kojeneckých úmrtí ročně by se dalo zabránit, kdyby odstupy mezi porody činily dvě a více let“, ať mi autoři netvrdí, že právě to je jejich primární motivací a že je to neúčinnější nástroj.

Jejich skutečným cílem zcela zjevně je eliminovat ten milion dětí, které se narodí dříve než 24 měsíců po předchozím dítěti. Snížení kojenecké úmrtnosti je

pouze krycí tvrzení, jež má zakrýt tento cíl – tedy, jak připouští i citovaný článek – další snížení plodnosti.

Totéž platí i pro další „cíl tisíciletí“ – zlepšení zdraví matek. Autoři tvrdí, že „plánování rodiny zachrání životy, protože omezí nezamýšlená těhotenství a nebezpečné potraty“; ale to je jen vedlejší efekt jejich hlavního cíle, jímž je snížit počet nenarozených dětí. Jak už dnes ví každý, je třeba pro snížení mateřské

Autoři zprávy vidí základní vzdělání především jako způsob, jak bránit dívkám ve sňatku a mateřství. A to je velmi zúžený pohled na lidský potenciál.

úmrtnosti především vyřešit problém porodů bez zdravotní asistence. Uděláte-li to, pak místo uváděných 150.000 životů zachráníte desetinásobek.

Lépe, kdyby se nenarodili?

Zpráva uzavírá tvrzením, jež odráží původní, už zdiskreditovanou tezi o populační bombě: nezpomalí-li se populační růst – v těch nekolika málo zemích, kde je to ještě problém – pak budou „stamiliony rodin trpět chudobou, hladem, nedostatečným vzděláním a nedostatkem pracovních příležitostí“.

Autoři tak naznačují: bylo by těm lidem lépe, kdyby se byli nenarodili.

Steven W. Mosher, PRI
z angličtiny přeložila –mf–
(mezititulky redakce)

Zdravý selský rozum

Etika a ekonomie

Bernard Leon Madoff je v poslední době statisíc, ne-li miliony lidí proklínané jméno předsedy burzy Nasdaq, který dokázal zpronevřit 65 miliard dolarů, to je 65 000 milionů. Přivedl na mizinu, prostě okradl statisíce akcionářů, ale i proslulé banky jako BNP Paribas, Santander nebo Société Général. Nebýt nevídaných masivních injekcí vlád – opět miliardy euro vzaté ekonomii jednotlivých zemí, tedy konkrétním obyvatelům oněch států, byl by se zhroutil celý bankovní systém. Zločinnost Madoffa vyhodnotil americký soud na 150 let vězení a pokutu 170 miliard dolarů. Celý svět se propadl do nevídané finanční krize, nikdo není ušetřen, ani prostí lidé, ani komerční kolosy. A přitom je jasné, že ničivé síly dalo do pohybu porušování 7. Božího přikázání: Nepokradeš! K tomu ji rozdmýchávaly halasně propagované teorie, že etika nemá co mluvit do světa financí, že tam vládnou jejich pravidla, zákony hry. Ano, milionové finanční transakce nazývají „hrou“ a na bezuzdnou chtivost po penězích nemají léky, dokonce o ní tvrdí, že je motorem pokroku, a jen se blahosklonně usmívají.

Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne, říká české přísloví. Musel se objevit Bernard Madoff, pachatel největší zpronevěry v dějinách USA, aby ten blahosklonný úsměv na rtech „politicky korektních“ zkameněl. Vyrojila se lavina článků, studií a rozborů této krize, návrhů na její řešení, v nichž se zdůrazňuje, že je nutno zvyšovat výrobu, aby se neztratila pracovní místa, a stejně i konzum. Nikde se ale neobjevilo, že by se mělo šetřit. Že by ten pojem vypadl ze slovníků ekonomických odborníků? Nevypadl však ze všedního života.

Prostý sedlák chytřejší než politik

A co na to vůbec říká „zdravý selský rozum“? Tento slovní obrat je sice vzácný v řeči politiků, novinářů a manipulátorů veřejného mínění, ale zůstává měřítkem čistého nezatíženého uvažování směřujícího k všeobecnému dobru.

Můj dědoušek byl prostý sedlák. Když se s babičkou brali v roce 1904, zdědil malé hospodářství 14 měřic polí a hektar lesa. S dvěma kravkami oral, všech-

Foto: www.ehow.com

no vozil na pole i z polí, a přesto mohl při dobrém hospodaření každé tři čtyři roky přikupovat další pole. Nebýt I. světové války, kdy byl 4 léta na ruské frontě, a světové hospodářské krize v roce 1929,

ZE ŽIVOTA SPOLEČNOSTI

Foto: www.onlineforextrading.com

byl by to dotáhl na půl lán. Po válce se začaly děti ženit a vdávat a každý dostal řádnou výbavu. Můj otec jako nejstarší dvě měřice polí. Matka také dvě a ještě krávu, takže jsme potřebné pro obživu vypěstovali na svých polích, ani za druhé světové války navzdory velkým dodávkám jsme neměli hlad. Babička byla dobrá hospodyně, co mohla udělat sama, to si udělala, od šití, pletení, draní peří až po pečení chleba. A běda, kdyby někdo z nás pohodil někde nějakou kůrku. To pak dostal kázání, že už se mu to nikdy nestalo. Božena Němcová ji ve své „Babičce“ charakterizuje úslovím „Dobrá hospodyně pro píрко i přes plot skočí“.

A dědoušek? Ještě se jako výměnkář dožil, že všechno, co nahospodařil, pole, louky, les, zemědělské stroje, mlátičku i dobytek, komunisté sebrali do JZD. Zůstal v mé paměti vryt výrokem: „Nikdy jsem v neděli nedělal, neshnila mi na louce ani jedna kopka sena a nezůstalo mi na poli ani zrnko. Vždyť těm, co nedbají na 3. Boží přikázání (to je: *Pamatuj, abys světil sváteční den*) stejně čert všechno vezme, Neděle patří Bohu!“

To mi vždycky skandovalo svědomí za totalitního režimu, když komunisté organizovali nedělní brigády, přesouvali neděle i svátky na jiné dny kvůli zvýšení výroby a jejich bankrot mi jen potvrdil dědouškovu moudrost. Bliká mi červené světýlko, kdykoliv čtu o snahách zavádět nedělní práci nebo nyní už jen nerušit nedělní prodej v supermarketech kvůli zvýšení zisku. Jen si dodávám dědouškovo jádrné: stejně jim to všechno čert vezme. Není ta Madoffova astronomická zpronevěra právě z této kategorie?

P. Josef Kolářek SJ

Zdravý selský rozum zůstává měřítkem čistého nezatíženého uvažování směřujícího k všeobecnému dobru.

Slovo šetřit není politicky korektní

Na všech konferencích včetně té světové G8 se hledají řešení hospodářské krize. Ekonomičtí odborníci se předhávají

nějí a také přesvědčují rozhodující politiky, že jediné rozumné řešení je dostat výrobu na předešlou úroveň a chrlit další a další věci ke konzumování, posilovat koupěschopnost a koupěchtivost obyvatelstva. Slovo šetřit, brzdit a přemáhat bezuzdnou chtivost po penězích – to není politicky korektní. Považuje se to téměř za urážlivé, zavánějící příliš křesťanskými parametry.

Natolik pokročíš, nakolik přemůžeš sám sebe

Tomáš Kempenský ve své „Zlaté knize“ *Následování Krista* radí čtenáři, který chce být dobrým člověkem, kterému svědomí ještě neodumřelo a zneklidňuje ho, takže chce změnit dosavadní způsob hříšného, požívačného života: *Tantum proficies, quantum sibi ipsi vim intuleris*. Natolik pokročíš, nakolik přemůžeš sám sebe. Najde se hodně rozumných lidí, kteří budou souhlasit se zásadou, že nový lidštější a spravedlivější řád ve světě mohou vytvořit jen noví nezištní a spravedlivější lidé. Ti současní – „politicky korektní“, s jedinou moudrostí „ukájení všech životních potřeb“, oddaní vášním jako jediné naději na plný lidský život, hlásající, že oni rozhodují, zda násilí, podvod, lež, krádeže a vraždy jsou dobrem či zlem, ti tedy toho jistě nejsou schopni.

Trvalá moudrost žalmů

Už jsem měl všechno v hlavě uspořádané, když jsem se ráno modlil žalmy a 37. žalm – několik jeho veršů – náramně přesně vyjádřilo, co jsem tím vším chtěl říci:

Nehněvej se na ty, kdo konají zlo, nezávid těm, kdo páchají nepravost.

Vždyť zvadnou rychle jako tráva...

Doufej v Hospodina a čiň dobro, pak budeš přebývat v zemi a těšit se klidu. ...

Bezbožník strojí úklady spravedlivému, skřípá proti němu zuby.

Pán se mu však směje, vidí, že se blíží jeho den...

Lepší je troška, kterou má spravedlivý, než velké bohatství bezbožníků,

neboť jejich ramena budou zpřerážena, ale spravedlivé Hospodin podpírá.

P. Josef Kolářek SJ

<http://www.radiovaticana.cz>
(mezititulky redakce)

NA ZÁVĚR

Zemřel Mons. Josef Olejník

Foto: <http://tisk.cirkev.cz>

Krátce po svých 95. narozeninách zemřel v sobotu 11. 7. 2009 ve Šternberku skladatel liturgické hudby Mons. Josef Olejník, papežský prelát. Rozloučení se zesnulým proběhne v sobotu 18. 7. v 10.00 hodin v olomoucké katedrále a téhož dne v 15.30 hodin v jeho rodné obci Strání, kde bude také pohřben.

Mons. Josef Olejník se narodil 1. 7. 1914 ve Strání-Květná. Po studiu na Arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži a na Cyrilometodějské bohoslovecké fa-

kultě (CMBF) v Olomouci byl vysvěcen na kněze 5. 7. 1938.

Po kaplanské službě ve Vsetíně odešel do Říma, kde studoval od roku 1939 do 1945 na Papežském institutu posvátné hudby. Sloužil 9 měsíců v Čsl. armádě v Anglii. Po návratu do vlasti byl vice-superiorem semináře a lektorem CMBF v Olomouci a zároveň kaplanem u svatého Michala.

V letech 1950-1968 spravoval farnosti Andělská Hora, Dětrichovice a Rudná pod Pradědem. „Českou mši z Andělské Hory“ složil roku 1966. Od roku 1968 působil na CMBF v Olomouci a v Lito-měřicích až do roku 1975, kdy mu byl odňat státní souhlas.

Roku 1990 se stal docentem na CMTF v Olomouci v oboru liturgického zpěvu a vypomáhal ve farnosti Moravičany. Od roku 1973 až dosud vedl smíšený chrámový sbor ve Velké Bystřici. Až do své smrti se věnoval zhudebnování liturgických textů a byl vyhledávaným duchovním vůdcem a zpovědníkem.

<http://tisk.cirkev.cz>

Vyšlo nové číslo Salve – Život Ducha

V květnu 2009 vyšlo pod názvem *Život Ducha* další číslo *Salve – Revue pro teologii a duchovní život*. Část příspěvků vznikla v rámci dominikánské teologické dílny v létě 2008, jež byla zaměřena právě na pneumatologii. *Salve* navíc rozšiřuje a obohacuje české příspěvky o další podnětné studie předních teologů 20. století.

Vstupní článek Tomáše Machuly uvádí do problematiky „mluvení o Trojici“, ukazuje základy, na nichž je jak z teologického, tak filozofického hlediska možné stavět lidské přemýšlení o tajemství Trojice. Texty teologů Congara OP, de la Potterieho SJ a Le Guilloua OP ukazují mnohostrannost teologického myšlení o Duchu Svatém – ať je to jeho údajná „ženská“ v kontextu nejen starozákonním, ale i současném, jeho role při formování ekleziologie, vycházející ze dvou různých novozákonních pojetí, či role Ducha ve vřechodním křesťanství.

Rozhovor s americkým teologem Bruce D. Marshalllem otevírá nejen další pohled na současnou teologii Ducha Svatého, ale je v nemenší míře i portrétem zajímavé osobnosti s odlišnou teologickou zkušeností.

Karel Šprunk a Benedikt Mohelník OP každý z jiného úhlu uvažují o vztahu Ducha Svatého a přátelství jakožto mimořádné lidské schopnosti, jež je právě odrazem vnitřního života Trojice. Studie Štěpána Filipa OP o Zákonu Ducha u sv. Pavla vyzývá k pravému chápání svobody, jež se křesťanům dává.

Výtvarný doprovod čísla tentokrát tvoří unikátní cyklus reprodukcí z animovaného filmu Magdaleny Bartákové *Zahrada uzavřená*, inspirovaného starozákonní Písní písní, jež vyvolal v uměleckých kruzích oprávněný zájem a sklídl řadu ocenění.

www.op.cz

Modlitby za nového arcibiskupa

Přiblížil se termín, kdy náš současný arcibiskup kardinál Miloslav Vlk ukončí své působení jako hlava místní církve. On sám nás povzbuzuje, abychom se náležitě modlili a Pánu s důvěrou předkládali záležitosti jmenování jeho nástupce. Jednu z modliteb, které Arcibiskupství pražské vydalo jako inspiraci k osobní i společné modlitbě, připojujeme.

*Bože, věčný pastýři,
ty sám ustavičně řídíš
a chráníš svou církev;
vyslyš naše prosby a dej,
ať se naším novým arcibiskupem
stane ten,
kdo se ti líbí svatostí života
a bude se o tvůj lid starat
s apoštolskou horlivostí a láskou.
Pošli nám, prosíme,
takového pastýře,
který zná své ovce
a dává za ně svůj život.
Ty sám, Pane, ukaž, koho sis vyvolil,
aby nás jako náš nový biskup
učil žít podle evangelia
a ukazoval nám cestu k tobě.
Prosíme o to skrze Krista,
našeho Pána. Amen.*

Foto: Wikipedia

LITURGICKÁ ČTENÍ

Liturgická čtení

26. 7. Neděle	2 Král 4,42–44, Žl 145, Ef 4,1–6, Jan 6,1–15		
	17. neděle v mezidobí	30. 7. Čtvrtek	Ex 40,16–21.34–38, Žl 84, Mt 13,47–53 sv. Petr Chryzolog
27. 7. Pondělí	Ex 32,15–24.30–34, Žl 106, Mt 13,31–35 sv. Gorazd a druhové	31. 7. Pátek	Lv 23,1.4–11.15–16.27.34b–37, Žl 81, Mt 13,54–58 Památka sv. Ignáce z Loyoly
28. 7. Úterý	Ex 33,7–11; 34,5b–9.28, Žl 103, Mt 13,36–43 sv. Nazarius a Celsus	1. 8. Sobota	Lv 25,1.8–17, Žl 67, Mt 14,1–12 Památka sv. Alfonsa Marie z Liguori
29. 7. Středa	1 Jan 4,7–16, Žl 34, Jan 11,19–27 (Lk 10,38–42) Památka sv. Marty		

2. 8. Neděle	Ex 16,2–4.12–15, Žl 78, Ef 4,17.20–24, Jan 6,24–35		
	18. neděle v mezidobí	6. 8. Čtvrtek	Dan 7,9–10.13–14, (2 Petr 1,16–19), Žl 97, Mk 9,2–10 Svátek Proměnění Páně
3. 8. Pondělí	Nm 11,4b–15, Žl 81, Mt 14,13–21 sv. Lydie	7. 8. Pátek	Dt 4,32–40, Žl 77, Mt 16,24–28 sv. Sixtus II. a druhové; sv. Kajetán
4. 8. Úterý	Nm 12,1–13, Žl 51, Mt 14,22–36 Památka sv. Jana Marie Vianneye	8. 8. Sobota	Dt 6,4–13, Žl 18, Mt 17,14–20 Památka sv. Dominika
5. 8. Středa	Nm 13,1–2a.25 – 14,1.26–35, Žl 106, Mt 15,21–28 Posvěcení římské baziliky Panny Marie		

9. 8. Neděle	1 Král 19,4–8, Žl 34, Ef 4,30 – 5,2, Jan 6,41–51		
	19. neděle v mezidobí	13. 8. Čtvrtek	Joz 3,7–10a.11.13–17, Žl 114, Mt 18,21 – 19,1 sv. Poncián a Hippolyt
10. 8. Pondělí	2 Kor 9,6–10, Žl 112, Jan 12,24–26 Svátek sv. Vavřince	14. 8. Pátek	Joz 24,1–13, Žl 136, Mt 19,3–12 Památka sv. Maxmiliána Marie Kolbeho
11. 8. Úterý	Dt 31,1–8, Dt 32, Mt 18,1–5.10.12–14 Památka sv. Kláry	15. 8. Sobota	Zj 11,19a; 12,1.3–6a.10ab, Žl 45, 1 Kor 15,20–27a, Lk 1,39–56 Slavnost Nanebevzetí Panny Marie
12. 8. Středa	Dt 34,1–12, Žl 66, Mt 18,15–20 sv. Jana Františka de Chantal		

16. 8. Neděle	Př 9,1–6, Žl 34, Ef 5,15–20, Jan 6,51–58		
	20. neděle v mezidobí	20. 8. Čtvrtek	Sd 11,29–39a, Žl 40, Mt 22,1–14 Památka sv. Bernarda
17. 8. Pondělí	Sd 2,11–19, Žl 106, Mt 19,16–22 sv. Hyacint	21. 8. Pátek	Rt 1,1.3–6.14b–16.22, Žl 146, Mt 22,34–40 Památka sv. Pia X.
18. 8. Úterý	Sd 6,11–24a, Žl 85, Mt 19,23–30 sv. Helena	22. 8. Sobota	Rt 2,1–3.8–11; 4,13–17, Žl 128, Mt 23,1–12 Památka Panny Marie Královny
19. 8. Středa	Sd 9,6–15, Žl 21, Mt 20,1–16a sv. Jan Eudes		

23. 8. Neděle	Joz 24,1–2a.15–17.18b, Žl 34, Ef 5,21–32, Jan 6,60–69		
	21. neděle v mezidobí	27. 8. Čtvrtek	1 Sol 3,7–13, Žl 90, Mt 24,42–51 Památka sv. Moniky
24. 8. Pondělí	Zj 21,9b–14, Žl 145, Jan 1,45–51 Svátek sv. Bartoloměje	28. 8. Pátek	1 Sol 4,1–8, Žl 97, Mt 25,1–13 Památka sv. Augustina
25. 8. Úterý	1 Sol 2,1–8, Žl 139, Mt 23,23–26 sv. Ludvík; sv. Benedikt a druhové	29. 8. Sobota	Jer 1,17–19, Žl 71, Mk 6,17–29 Památka Umučení sv. Jana Křtitele
26. 8. Středa	1 Sol 2,9–13, Žl 139, Mt 23,27–32 ct. Martin Středa		

RC MONITOR – zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Fotografie bez uvedení zdroje pocházejí z *Flickr.com*. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/5500. Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, Mgr. Dagmar Kopecká, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček, Mgr. Matyáš Zrno. Teologický poradce: P. Mgr. Pavel Mayer OP. Objednávky: Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 15 Kč, což ročně znamená 315 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.